

▶ **A Művészetek Völgyében idestova 1995 óta szervez rendkívül bensőséges és változatos programokat a taliándörögdi római katolikus plébánián.**

▶ Hát igen, a szokásos tíz nap alatt a zsidó programoktól a katolikus és református rendezvényeken át a buddhista programokig és persze kiállításokig, hagyományőrző rendezvényekig, koncertekig, felolvasóestekig szinte minden megtalálható a kínálatban. Számomra az az egyik legjobb fokmérő, hogy magas rangú személyiségek is szívesen vesznek részt, és fesztelenül szoba elegyednek, mondjuk, *Rádli* bácsival, az öreg pékmesterrel a kemence mellett. Nagy eredménynek tartom, hogy a különböző nézeteket vallók remekül megférnek egymás társaságában.

▶ **Gondolom, a Dumaszínház a Madách út 8. alatt sem új ötlet, hanem most adódott rá lehetőség...**

▶ 1990-ben, amikor *Simó Sándor* segítette a *Vattatyúkot*, a Hunnia Filmstúdió szerzett egy mozit, és a megnyitón csináltunk egy kis performanszt. Olyan jól sikerült, hogy az akkori kávézó tulajdonosa azt javasolta, rendszeresen lépünk fel. Így aztán elindult egy olyan kísérlet, amely itthon meglehetősen egyedülálló volt, noha Nyugaton rengeteg kocsmaszínház vagy „one man show” létezett már régóta. Én akkoriban azt se tudtam, hogy mi a neve az ilyesminek. Két és fél éven át minden hétvégén a Hunniában másfél órás műsorokat adtunk elő. Aztán a Művészetek Völgyében volt egy *Osztályfőnöki óra* című sorozat ugyanezen elvek szerint, majd a műsor átkerült a Fonóba, ahol szintén egy évig ment. Tavaly novemberben megkeresett egy régi filmgyári ismerősöm, a *Barátok közt* rendezője, *Ardai Tamás* és a *Fábry-show* egyik írója, *Litkay Gergő*, és elmondták, hogy szeretnék kocsmaszínházat indítani, pontosabban „stand-up comedy”. Azért vállaltam el, mert kísérletezni akartam, és fejleszteni az improvizációs képességeimet. Csak látszólag könnyed bohóckodás ez, valójában minden produkció borotvaélen való táncolás. Nincs függöny, nincs előre megírt szöveg, és nem tudhatod, hogy milyen lesz a közönség.

▶ **Az improvizáció a kényszer szabadsága vagy a szabadság kényszere?**

▶ A nehézségeket csak kreativitással lehet áthidalni. Az improvizáció elsősorban a gondolat szabadságát jelenti számomra. Persze az improvizáció igazán csak akkor működik jól, ha a közönség partner tud lenni. Ennek felméréséhez jó „antennák” szükségesek. Mert ha egyszer elbuknál, rettentően nehéz visszakezerni ugyanabba a helyzetbe. Míg vidéken meg lehet mozdítani az embereket, és lehet játszani velük, a fővárosban, legalábbis a Dumaszínházban, irdatlanul nehéz. A jómódú, fizető közönség eléggé távolságtartó. Persze hozzá kell tennem, hogy Magyarországon sok mindenben nem lehet úgy viccelődni, mint például a csehknél. Náluk egy szemtelennek vagy szentségtörőnek tűnő poén is mély értelemmel bírhat.

▶ **Sajátos humora lassú fejlődés eredménye, vagy csak úgy jött?**

▶ Nem annyira humorról van szó, mint inkább drámai helyzetek kiélézéséről. A humor előzménye a dráma vagy a tragédia, tehát a humor mindig következmény. Kívülállás vagy egyedül-lét nélkül nem jön létre, és csak látszólag jelent feloldást. Olyan, mint egy nagyító vagy gyűjtőlencse. Ha rosszul van kitalálva, csupán üres poén. Először van a semmi, aztán a tragédia vagy dráma, és utána jön a humor.

▶ **Tornai Szabolcs**

Egyiptomi varázslat

A Soprontól alig húsz percre található St. Margarethen (Szentmargitbánya) római kori kőfejtője egyike a legrégebb és legnagyobb európai kőfejtőknek. Mondják: évszázadokon át a mai napig mintegy négy millió köbméter homokkővet bányásztak ki innen, melyet éppúgy felhasználtak a Stephansdom, mint a bécsi Opera vagy a schönbrunni kastély építésénél.

Az immár hagyományosan július közepétől augusztus végéig itt rendezett operafesztivál egyre színvonalasabb előadásokkal évről évre nagyobb közönséget vonz. Ezek sorába tartozik az idén *Verdi Aidájának* bemutatása, melynek premierjén a főszerepet *Sümegei Eszter*, a Magyar Állami Operaház művésze énekelte. Sümegei Eszter az 1992-es Pavarotti-énekversen győztesként magánál a maestrónál csiszolhatta hangját, Philadelphióban. Ezután egymást követték a sikerek, Verdi és *Puccini* hősnői elevenedtek meg a színpadon, világszerte.

Egyik legkedvesebb szerepét, *Aidát*, 2002-ben Budapesten is énekelte. Ezúttal egy hétezer négyzetméteres színpad, Európa legnagyobb természetes „játszótere” várta. A burgenlandi előadás monumentalitását jelzi, hogy összesen négyszázán lépnek fel benne, és a tizenhét ló mellett színpadra kerül két afrikai (cirkuszi) elefánt is. A magyar szoprán *Aidaként* elbűvölő, és ezt az osztrák kritikusok sem hagyták szó nélkül a bemutató után: „Sümegei Eszter igen finoman és igen nagyot énekelt...” (*Der Standard*); „Különösen kitűnt Sümegei Eszter, aki megmutatta tudását...” (*Wiener Zeitung*).

A 141 ezer néző fogadására képes szentmargitbányai operajátékok a világ harmadik legnagyobb szabadtéri operafesztiváljává nőtte ki magát. Idén harmincegy estén keresztül, négyezer-kétszáz nézővel számol *Wolfgang Werner* intendáns, ami azt jelenti, hogy legkevesebb 131 ezer jegyet adnak el (áruk 25–84 euró). A szolisták tizenkilenc országból érkeznek, Sümegei Eszter július 29-én, augusztus 1-jén és 5-én hallható.

▶ **Varga László**